

MÍNIÚCHÁN AR DO CHEARTA

Sa chás **NACH BHFUIL TÚ Á CHOINNEÁIL I gCOIMEÁD** agus go ndéanfar thú a cheistiú mar dhuine a bhfuil amhras ann faoi.

1/2

1. An ceart comhairliúchán faoi iontaoibh a dhéanamh le dlíodóir, agus cúnamh dlíthiúil a fháil i rith an agallaimh

A. Cathain?

- Tá tú i dteideal comhairliúchán faoi iontaoibh a dhéanamh le dlíodóir roimh an agallamh agus cúnamh dlíthiúil a fháil i rith an agallaimh.
- Sa chás go bhféadfaí pionós príosúnachta a ghearradh i leith na gcionta a bhfuil ceisteanna le cur ort ina dtaobh, beidh feidhm ag an nós imeachta atá leagtha amach in C.

B. Cén dlíodóir?

- Féadfaidh tú dul i gcomhairle le do rogha dlíodóra.
- Féadfaidh tú, faoi choinníollacha dlíthiúla áirithe, glao ar dhlíodóir trí bhíthin an chórais chúnaimh dhlíthiúil, atá go hiomlán saor in aisce nó saor in aisce i bpáirt. Féadfaidh tú an fhoirm ina bhfuil achoimre ar na coinníollacha sin a lorg. Ansin iarrfaidh tú ar oifig cúnaimh dhlíthiúil Chumann an Bharra dlíodóir a cheapadh.

C. Conas a thionóltar an comhairliúchán faoi iontaoibh?

Sa chás gur seoladh cuireadh scríofa chugat, ina liostaítear na cearta atá sonraite faoi 1 go dtí 4 agus ina ndeirtear go gceaptar go ndearna tú comhairle le dlíodóir roimh an agallamh:

- Ní bhronnfar cur siar ort a thuilleadh mar go raibh an deis agat cheana comhairliúchán a dhéanamh le dlíodóir.
- Mura ndéanann tú cúnamh a lorg ó dhlíodóir, ní mór a chur in iúl duit go bhfuil sé de cheart agat fanacht i do thost roimh thús an agallaimh (féach freisin pointe 3).

Sa chás nár seoladh cuireadh scríofa chugat nó gur seoladh cuireadh scríofa neamhiomlán chugat:

- Féadfaidh tú a iarraidh, aon uair amháin, go gcuirfí an t-agallamh ar atráth go dtí dáta nó am níos déanaí ionas gur féidir leat comhairliúchán a dhéanamh le do dhlíodóir.
- Féadfaidh tú rogha a ghlacadh labhairt le do dhlíodóir ar an teileafón agus féadfar tús a chur leis an agallamh ina dhiaidh sin.
- Féadfaidh tú fanacht go dtiocfaidh do dhlíodóir go dtí an áit ina gcuirtear agallamh ort.

D. Cúnamh dlíthiúil i rith an agallaimh

Déanfaidh do dhlíodóir an méid seo a leanas a áirithiú:

- go dtugtar urraim do do cheart fanacht i do thost agus do do cheart gan tú féin a ionchoiriú;
- go gcaitear go maith leat i rith an agallaimh, agus nach gcuirtear bac ná brú aindleathach ar bith ort;
- go gcoimeádtar ar an eolas thú maidir le do chearta agus go ndéantar an t-agallamh a réachtáil go dleathach.

Má tá trácht ar bith le déanamh ag do dhlíodóir maidir leis an bpointe sin, féadfaidh sé nó sí a áirithiú go ndéantar iad a bhreacadh ar bhonn láithreach i ráiteas agallaimh na bpóilíní. Féadfaidh do dhlíodóir iarraidh ar fhiosrúchán ar leith a dhéanamh nó ar agallamh a chur ar dhuine áirithe. Féadfaidh sé nó sí soiléiriú a lorg maidir leis na ceisteanna a chuirtear ort agus nótaí tráchta a chur ar aghaidh maidir leis an imscrúdú agus an agallamh. Níl cead ag do dhlíodóir ceisteanna a fhreagairt I d'ionad ná bac a chur ar an agallamh.

MÍNIÚCHÁN AR DO CHEARTA

Sa chás **NACH BHFUIL TÚ Á CHOINNEÁIL I gCOIMEÁD** agus go ndéanfar thú a cheistiú mar dhuine a bhfuil amhras ann faoi.

2/2

E. An féidir liom an ceart sin a tharscaoileadh?

Níl iallach ort comhairliúchán le dlíodóir ná cúnaimh ó dhlíodóir a lorg.

Féadfaidh tú an ceart sin a tharscaoileadh de do dheoin féin tar éis duit dianmhachnamh a dhéanamh ina thaobh má bhaineann an méid seo a leanas leat:

- tá lán-aois slánaithe agat;
- tá doiciméad sínithe agat agus dáta curtha agat leis chun an méid sin a dhearbhú.

2. Na cionta a chur in iúl go hachomair

- Tá sé de cheart agat go gcuirfí na cionta, a gcuirfear agallamh ort ina leith, in iúl duit go hachomair.

3. An ceart a bheith i do thost

- Ní chuirfear iallach ort ag am ar bith tú féin a ionchoiriú.
- Tar éis duit d'aitheantas a shonrú, féadfaidh tú rogha a dhéanamh ráiteas a thabhairt, na ceistanna a chuirtear ort a fhreagairt nó fanacht i do thost.

4. Cearta eile i rith an agallaimh

Cuirtear roinnt faisnéise a chur ar fáil duit roimh an agallamh. De bhreis ar an bhfaisnéis achomair maidir leis na cionta agus leis an gceart a bheith i do thost, cuirfear an méid seo a leanas in iúl duit:

- Féadfaidh tú a iarraidh go ndéanfaí gach ceist a chuirtear ort a thaifeadadh faoi mar a chuirtear iad agus na freagraí a thugann tú a thaifeadadh faoi mar a thugtar iad;

- Féadfaidh tú a iarraidh go ndéanfaí iarratas ar leith nó go gcuirfí duine áirithe faoi agallamh;
- D'fhéadfaí do ráitis a úsáid mar fhianaise dhlíthiúil.
- Níl tú faoi ghabháil agus is féidir leat imeacht aon uair is mian leat.
- Le linn an agallaimh, féadfaidh tú na doiciméid atá i do sheilbh a úsáid, chomh fada agus nach gcuirtear moill ar an agallamh dá bharr. Féadfaidh tú a iarraidh, roimh an agallamh nó ina dhiaidh, go gcuirfí na doiciméid sin le ráiteas agallaimh na bpóilíní nó i dtaisce le Clárann na Cúirte.

5. Ag deireadh an agallaimh

Ag deireadh an agallaimh, tabharfar téacs an agallaimh duit chun é a léamh. Féadfaidh tú a iarraidh go ndéanfaí é a léamh amach duit.

Iarrfar ort cé acu ar mhaith leat nó nár mhaith leat go ndéanfaí athrú nó soiléiriú ar bith ar do ráitis.

6. Cúnaimh ó ateangaire

- Más gá duit teanga eile a labhairt seachas an teanga atá in úsáid sna nósanna imeachta, cuirfidh na póilíní glao ar ateangaire faoi bhrí mionna chun cuidiú leat i rith an agallaimh. Is cúnaimh saor in aisce é sin.
- D'fhéadfaí a iarraidh ort do ráiteas a scríobh síos i do theanga féin.

Féadfaidh tú an míniúchán seo ar do chearta a choimeád leat.